



ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/20/3128

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni peadirektor Pille Lehis
Otsuse tegemise aeg ja koht	28.10.2020, Tallinn
Vaide esitamise aeg	04.09.2020 (registreeritud 07.09.2020)
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspeksiooni 05.08.2020 menetluse alustamata jätmise teade nr 2.1.-1/20/2556
Vaide esitaja	XXX e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan jätta vaie rahuldamata.

VAIDLUSTAMISVIIDE

Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD

1. Andmekaitse Inspeksioon sai 16.07.2020 XXX kaebuse (registreeritud dokumendiregistris numbriga 2.1.-1/20/2556), milles heitis Tele2 Eesti AS-le ette, et viimane ei väljasta talle soovitud andmeid. Täpsemalt küsis kaebaja Tele2 Eesti AS-lt: „Tere, palun esitage mulle väljavõte 21.06.2020 minu mobiiltelefoni asukoht 24 tundi jooksul numbriga xxx. Sellel numbril ma koguaeg laadin piiramatu internet ja piiramatu kõne“. Tele2 Eesti AS vastas: „Vastuseks Teie pöördumisele seoses kõnekaardi numbri xxx kohta asukohaandmete edastamisega annan teada, et Tele2 Eesti AS ei saa väljastada Teile küsitud infot. Selgitame, et kõnekaardi number on anonüümne, mis tähendab, et kõnekaardi kasutaja puhul isikuandmeid ei fikseerita ning meie jaoks on tegemist kolmandale isikule kuuluvate andmetega. Asukoha andmed on isikuandmed, mille väljastamine on rangelt reguleeritud elektroonilise side seaduse § 101 lg-ga 1 (andmetele ligipääsu andmisest keeldumine kolmandatele isikutele) ning ESS § 111¹ toodud nõuetega. Klientidel on õigus küsida enda kohta andmeid ainult juhul, kui need andmed on seostatud isikuga ja seda on võimalik tuvastada, kõnekaartide puhul selline võimalus puudub.“

Seejärel pakkus kaebaja, et võib minna Tele2 Eesti ASi kontoris, näidata oma passi ja ID-kaarti ning öelda, millistele numbritele kui tihti helistab, palju laeb raha kõnekaardile.

2. Andmekaitse Inspeksioon jättis 05.08.2020 kaebuse alusel menetluse alustamata järgmiste

põhjendustega.

Esiteks peab Tele2 Eesti AS oma tegevuses lähtuma elektroonilise side seadusest (ESS-st). ESS § 102 lg 2 kohaselt võib sideteenuse osutamise käigus teatavaks saanud andmeid kliendi kohta avaldada reeglina üksnes kliendile või kliendi nõusolekul kolmandale isikule. ESS-i mõttes on kliendiks isik, kellel on üldkasutatava elektroonilise side teenuse kasutamiseks leping sideettevõtjaga (vt ESS § 2 punkt 15). Konkreetse kaebuse osas on aga tegemist kõnekaardiga, mille kasutamisel ei ole Te sõlminud Tele2 Eesti AS-ga eraldiseisvat lepingut, mille raames on Tele2 Eesti AS Teid eelnevalt tuvastanud. Seega ei ole Te ESS-i mõistes kliendiks, kellel on õigus nimetatud teavet saada ning Tele2 Eesti AS on Teile ka õigesti märkinud, et nad ei saa Teile nimetatud teavet väljastada ning nende jaoks on tegemist kolmandale isikule kuuluvate andmetega. Teiseks, kui jätta ESSi erisused tähelepanuta ning lähtuda isikuandmete kaitse üldmäärusest (IKÜM-st), siis ka sellisel juhul tuleb arvestada sellega, et andmetöötlejal on kohustus tuvastada isik ja veenduda selles, et edastatavad andmed käivad selle konkreetse isiku kohta (vt IKÜM artikleid 11, 12 lõige 2 ja 15). Kuigi Te olete valmis minema Tele2 Eesti AS-i kontorisse, et enda isik tuvastada, siis ei ole võimalik ei Tele2 Eesti AS-l ega ka Andmekaitse Inspeksioonil täie kindlusega väita, et nimetatud kõnekaart on ja on olnud Teile oma ning asukoha andmed sisaldavad seetõttu just Teile isikuandmeid. Rõhutame, et tegemist on kõnekaardiga, mille raames ei ole isikut varasemalt tuvastatud. Ka selle alusel, et Te teate, millistele numbritele ja kui tihti on helistatud, palju on laetud raha kõnekaardile, ei ole võimalik üheselt väita, et kõnekaart on Teile oma ning sisaldab seetõttu Teile isikuandmeid. Lähtuvalt eeltoodust ning arvestades muuhulgas sellega, et konkreetset juhul ei ole võimalik inspeksioonil kontrollida ega täielikult veenduda selles, et nimetatud kõnekaardiga seotud andmete näol on tegemist just Teile isikuandmetega, samuti ei ole Tele2 Eesti AS-l ESS-i alusel kohustust Teile ka nimetatud andmeid väljastada, ei alusta inspeksioon Teile kaebuse alusel järelevalvemenetlust.

3. 07.09.2020 sai Andmekaitse Inspeksioon vaide esitaja 04.09.020 vaide.

4. 11.09.2020 taotles Andmekaitse Inspeksioon puuduste kõrvaldamist vaides - nõude täpsustamist, kinnituse edastamist, et samas asjas ei toimu muid menetlusi ning vaide allkirjastamist. Vaide esitaja kõrvaldas puudused 12.09.2020.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED

Mul on sama seisukoht, mis oli esialgse kaebuses. Selgitan lisaks.

Tele2 kontorides on arenenud reeglina protseduur kuidas idetsifitseerida ja tuvastada isik, kellel on kadunud sim kaart (prepaid card kioskist ilma kliendileping), et saada duplikaat. Ma juba selgitasin kuidas läheb see protseduur – kui on Teil kadunud sim kaart siis Te peate tõendada, et öeldud telefoni numbri omanik olete Teile (tegelikult tegemist on isiku tuvastamisega ja seondamisega teda sim kaardiga) ning peate seda tõendada nii, et ütlete millal ja kui palju raha Te lisate sim kaarti kontol ja mis numbritele Te tihti helistate ja mina endast lisan siin veel, et kui juurde lisada veel IDkaardi esitamine Tele2 kontoris koos sim kaardi konto ja numbride kirjeldus siis on täielikult isiku tuvastamine ning tema seondumine sim kaardiga. Nii ei ole ma kolmas isik aga olen andmede omanik.

Vaides puuduste kõrvaldamisel on vaide esitaja kinnitanud, et antud asjas ei toimu teisi menetlusi ning lisanud juba eelnevalt esitatud vaidetele järgmised lõigud:

AKI rikkub minu õigused minu kaebuse järgi järelevalve menetluse kaudu minu isikuandmede minu sooviga kättesaamiseks.

Taotlen tühistada 05.08.2020 nr 2.1.-1/20/2556 otsus ja saada asi järelevalve menetluse jätkamiseks AKIse mille lõpptulemust peab olema, et AKI kohustab Tele2 väljastada mille minu isikuandmed.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspeksiooni otsustuste vaidlustamist lahendab inspeksioon vaidemenetluses.

Esitatud vaidetest ja selle täiendusest saame aru, et vaide esitaja ei ole rahul menetluse alustamata jätmisega, soovib otsuse tühistamist, menetluse jätkamist ja Tele2 kohustamist andma välja vaide esitaja isikuandmed. Kaebusest nähtuvalt käsitleb vaide esitaja oma isikuandmetena väljavõtet mobiiltelefoni xxx asukohast 21.06.2020.

Andmekaitse Inspeksioonil on menetluse alustamiseks kaalutusõigus, ta saab otsustada, kas ja kuidas sekkuda. Menetluse alustamata jätmine on toiming, mille kohta saadetakse kaebajale teade (tehakse teatavaks HMS § 25 lg 3 kohaselt). Menetluse alustamise üle otsustamisel hindab inspeksioon, kas on olemas rikkumisele viitavad asjaolud.

Antud juhul oli kaebusele lisatud kaebaja ja Tele2 Eesti ASi vaheline kirjavahetus, milles oli selgitatud andmete väljastamisest keeldumise alust. Seetõttu oli inspeksioonil juba kaebuse alusel võimalik hinnata, kas on aset leidnud kaebaja (andmekaitse) õiguste rikkumine või mitte.

Inspeksioon jõudis kaebuses ja selle lisades esitatut elektroonilise side seaduse ja isikuandmete kaitse üldmääruse valguses analüüsides järeldusele, et ei ole alust Tele2 suhtes järelevalvemenetluse alustamiseks, sest rikkumist pole toime pandud. Kõnekaardid on anonüümsed ning neid ei ole võimalik hiljem tõsikindlalt isikuga siduda.

Tulenevalt ESS § 101 lõikest 1 on sideettevõtja kohustatud hoidma saladuses kõiki talle sideteenuse osutamise käigus teatavaks saanud andmeid kliendi ja teiste isikute kohta, kes ei ole sõlminud lepingut sideteenuse osutamiseks, ent kes kasutavad sideteenust kliendi nõusolekul. Sideettevõtja peab tagama sidevõrgu turvalisuse ning mitte võimaldama kolmandatel isikutel pääseda ilma seadusliku aluseta ligi selle ESS § 102 lõikes 1 nimetatud andmetele (sh on ka asukohtaandmed). ESS § 102 lg 2 kohaselt võib sideteenuse osutamise käigus teatavaks saanud andmeid kliendi kohta avaldada reeglina üksnes kliendile või kliendi nõusolekul kolmandale isikule. ESS-i mõttes on kliendiks isik, kellel on üldkasutatava elektroonilise side teenuse kasutamiseks leping sideettevõtjaga (vt ESS § 2 punkt 15).

Seejuures on lepingu ja kõnekaardi seostest seaduse seletuskirjas märgitud:¹ „Sisuliselt on tegemist lepinguga sarnase konstruktsiooniga, kuid selle asemel, et tasuda teenuse kasutamise eest arvete alusel, on võimalik teha ettemaks ning seejärel teenust kasutada. Lepingut lõppkasutajaga ei sõlmita.“

Juriidiliselt on ka kõnekaartide puhul kõnekaardi kasutaja ja sideteenuse pakkuja vahel lepinguline suhe, kuid selle kohta ei vormistata mõlema poole poolt allkirjastatud lepingudokumenti. Kuid ESS § 102 lg 2 sisalduvat seadusandja tahet tuleks ilmselt mõista selliselt, et silmas peeti neid kliente, kes on elektroonilise side teenuse osutajaga vahetult vormistanud teenuse lepingu.

Jättes aga kõrvale ESS, siis ka IKÜMst tuleneb, et isikuandmete väljastamise nõude saamisel peab andmetöötaja veenduma, kas andmeid küsib andmesubjekt ehk isik, kelle kohta need andmed käivad. Kui andmetöötlejal ei ole võimalik selles veenduda, keeldub ta andmesubjekti taotluse rahuldamisest (IKÜM art 12 lg 2).

Elektroonilise sideseansi toimumise üksikasjad on olemuselt eriti tundlikud andmed, mille avaldamine võib riivata isiku õigusi intensiivselt. Selliste andmete alusel saab teada, kus isik viibib, kellega ja kui tihti ta suhtleb. Seetõttu tuleb selliste andmete kaitsmisel olla eriti hoolikas. Ka antud juhul soovis kaebaja asukohtaandmeid, mille suhtes inimesed tunnetavad oma eraelu kaitse vajadust märksa enam. Asukohtaandmete töötlemist tuntakse intensiivse sekkumisena eraellu.

Kuna vaide esitaja ei ole kõnekaardi ostmisel sõlminud Tele2-ga eraldiseisvat lepingut, mille raames oleks ta tuvastatud, ei tea Tele2, kes on kaardi kasutaja. Sideettevõtjal ei ole võimalik kindlaks teha, kes vaide esitaja märgitud ajavahemikul kasutas mobiiltelefoni xxx. Ei ole võimalik kindlaks teha, kas see oli kõnekaardi ostja, sellele raha laadija või keegi kolmas, kelle

¹ Elektroonilise side seaduse, ehitusseadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri, 14.10.2020

sidet kõnekaardi ostjaga ei ole samuti võimalik kindlaks teha.

Kõnekaart võib olla ostetud (ning sellele raha laetud) hoopis teise inimese või isegi asutuse poolt (nt abikaasa, lapsevanem oma täisealisele lapsele, laps oma eakale vanemale, tööandja). Ka see, mis numbrile kõnekaardilt on helistatud, ei võimalda veel teha selgeid järeldusi. Telefonile, milles kõnekaart on, võib olla juurdepääs kõrvalistel isikutel (nt lähikondsed), toimunud kõnest teab samuti kõne saaja, samuti võib sellist infot olla muudel asjaoludel ka teistel isikutel. ID-kaardi esitamine kontoris ei anna seejuures üldse mingit lisaväärtust, sest võimaldab veenduda üksnes eelnevalt teada oleva isiku isikusamasuses.

Seega ilmselgelt oleks sideettevõtjale äärmiselt suur risk, kui ta hakkaks selliste asjaolude alusel otsustama, kes on kõnekaardi tegelik kasutaja ning riskiks sellega, et väljastab isikuandmeid selleks õigustamata isikule.

Eeltoodust tulenevalt jääb inspeksioon ka vaide läbivaatamisel seisukohale, et kaebuse asjaoludest ei nähtunud õigusrikkumist, mis oleks tinginud järelevalvemenetluse alustamise vajaduse.

Seda, et kõnekaardid ei ole isikutega seostatavad ning lõpptarbija ei ole tuvastatav, kinnitab ka Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kava muuta elektroonilise side seadust ja keelustada anonüümsed kõnekaardid. Lähemalt saab sellest lugeda „Elektroonilise side seaduse, ehitusseadustiku ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjast.“²

Vaides ei ole esitatud ka uusi asjaolusid, mis annaks põhjust jõuda teistsugusele järeldusele, kui on 05.08.2020 teates. Seda, et uued asjaolud puuduvad, kinnitab ka vaide esitaja vaides märgitu: *Mul on sama seisukoht, mis oli esialgse kaebuses. On küll lisatud selgitus: Tele2 kontorides on arenenud reeglina protseduur kuidas idetsifitseerida ja tuvastada isik, kellel on kadunud sim kaart (prepaid card kioskist ilma kliendileping), et saama duplikaat. Ma juba selgitasin kuidas läheb see protseduur – kui on Teil kadunud sim kaart siis Te peate tõendada, et öeldut telefoni numbri omanik olete Teie (tegelikult tegemist on isiku tuvastamisega ja seondamisega teda sim kaardiga) ning peate seda tõendada nii, et ütlete millal ja kui palju raha Te lisate sim kaarti kontol ja mis nubritele Te tihti helistate ja mina endast lisan siin veel, et kui juurde lisada veel IDkaardi esitamine Tele2 kontoris koos sim kaardi konto ja numbride kirjeldus siis on täielikult isiku tuvastamine ning tema seondumine sim kaardiga. Nii ei ole ma kolmas isik aga olen andmede omanik.*

Ka seda asjaolu on kaebusele lisatud Tele2 ja vaide esitaja vahelises kirjavahetuses käsitletud. Tele2 on 24.07.2020 vastuses vaide esitaja pöördumisele muuhulgas teatanud: *Mis puutub olukorda, kus varasemal aastal oli Teile väljastatud taoline info, siis nimetatud juhul oli tegemist töötaja eksimusega, mille tulemusel nimetatud töötaja meie ettevõttes enam ei tööta. Vabandame siinkohal, et taolise käitumisega on Teid viidud segadusse meie kehtivate protseduuride osas.*

Kui ka vaide esitajale on varasemalt seadusliku aluseta andmeid väljastatud, ei tähenda see, et õigusvastane tegevus peaks jätkuma.

Kokkuvõttes olen seisukohal, et menetluse alustamata jätmine põhineb seadusel, on tehtud kaalutusvigadeta ning puudub alus asja uueks menetlemiseks.

Seetõttu jätan vaide rahuldamata.

[/allkirjastatud digitaalselt/]
Pille Lehis
peadirektor

² file:///C:/Users/sirje.biin/Downloads/ESS%20MS_%20seletuskiri.pdf, lk 42